

Zappa

Udarbejdet af Martin Bach Poulsen, UC SYD

Målgruppe: 5.-9. klasse

Zappa

Beskrivelse

Sten, Bjørn og Mulle går i samme klasse, men er forskellige og kommer fra vidt forskellige miljøer. Den intelligente, men følelseskolde Sten lokker de to andre med til en række kriminelle handlinger, som eskaleres med vold, før Mulle og Bjørn siger fra.

Pædagogisk note

Zappa er en dansk filmklassiker, hvis omdrejningspunkter er temaer som omsorgsvigt, venskab, ungdom, kærlighed, gruppepres og kriminalitet.

F.eks. tegnes der tydelige personportrætter af de tre drenge Sten, Bjørn og Mulle. De er meget forskellige og udvikler sig forskelligt gennem filmen, så der er grundlag for diskussion af deres personlighed og udvikling.

De tre drenges forældre fremstilles mere stereotype, men stadig meget forskellige og derfor også en analyse værd.

Filmen er bygget klassisk op, og det giver masser af gode muligheder for at arbejde med filmanalyse, lyssætning, beskæring, perspektiv, musik osv.

Under supplerende materialer ligger en ide til et kreativt forløb, hvor eleverne skal remediere scener fra filmen

Filmen er bygget over bogen Zappa, og det er derfor oplagt at se og diskutere filmen op imod bogen.

Kapitelinddelingen er bygget op efter berettermodellen og der fokuseres enkelte steder på nogle af de mange symboler til fortolkning, som er i filmen.

Kapiteloversigt og kapitelindhold

Kapitelsæt: Zappa

01:	Anslaget	00:00:00
	I anslaget ser du 3 drenge, der kører på deres cykler ned til en foto automat og tager billeder af deres bagdele. Billederne hænger de op. De to af drengene (Bjørn og Mulle) er barnlige og fjoller rundt, mens den tredje (Sten) er mere voksen og ryger en cigaret. Så det er allerede antydnet hvordan rollefordelingen i gruppen er. Sten som lederen og Bjørn og Mulle som medlemmer/medløbere i gruppen.	
02:	Præsentationen	00:02:08
	Her er en klassisk præsentation af de tre hovedpersoner Bjørn, Sten og Mulle og af deres familier. Hierarkiet er tydeligt fra starten. Det er Sten der bestemmer Bjørn som mellemmand og Mulle der er nederst. F.eks er det Mulle, der slæber den tunge buk for Sten og Bjørn. Det er Bjørn, der skal snakke med Mulle og invitere ham til møde i hulen, og Sten der bestemmer, at Mulle må få lov til at komme på prøve. Drengene kommer også fra hver sit samfundslag, hvilket vises meget tydeligt. Sten er fra overklassen, Bjørn fra middelklassen og Mulle fra arbejderklassen. Vi får også præsenteret forældrene til de tre drenge. Stens forældre som totalt fraværende og uden interesse for Stens liv. Bjørns forældre, der er mere tilstede i hans liv, spørger ind til hvor han har været, men alligevel lader ham gøre som han vil. Mulles far som en glad og kærlig mand, der er meget opmærksom på Mulle. Sten præsenterer også sine planer med hulen. De skal begå indbrud hos en ældre dame. Så hulen er ikke til at lege i, men til at lægge planer i. Den bliver en slags indgang og bro til overgangen mellem barndommen og teenagelivet/voksenlivet.	

03: Uddybning**00:18:30**

Indbruddet går godt, selvom den ældre dame er hjemme. Men magtforholdet uddybes af, at Sten deler de fleste penge mellem sig selv og Bjørn og kun giver Mulle en tier. Sten viser tydeligt, hvordan han behandler andre med sin ydmygelse af Mulle. Mulle har vundet en rokokopude til sommerfesten, og Sten har taget den. Mulle kan kun få den tilbage, hvis han æder en snegl. Da han har ædt den, og kastet den op igen, for Sten det til at lyde som sjov og lokker med is for at få Mulle med igen. Under hele scenen sidder Bjørn med ryggen til og det er tydeligt at han er i konflikt med sig selv. Han synes ikke om det Sten gør ved Mulle, men tør ikke sige fra. Da det er mest ulækkert, knalder han sin gren hårdt ned i gulvet, som om han vil til at gøre noget, men han har ikke modet. Stens magt er for stor og Bjørn går med ned for at få is. Bjørns konflikt med sig selv og manglende mod til at sige fra er omdrejningspunkt for ham resten af filmen. Sten planlægger et overfald på slikmutter, for at de kan få penge til at tage med sverigesbåden og more sig. En central scene (00:30:20 - 00:31:37) viser Sten som fodrer Zappa med levende Guppyer. Scenen er fyldt med symbolik. Zappa som symbol på Sten, der æder/bruger de andre. Sten der udvælger, hvilken guppy, det nu skal gå ud over. Tvetydigheden i spørgsmålet til Bjørn "Er du bange for ham". Sten nydelse ved at se guppyen bliver ædt. Bjørn prøver at slippe uden om overfaldet på slikmutter, ved at sige han har ondt i maven. Det gør man ikke ustraffet, og Sten hærger Bjørns cykel, så han kan lære ikke få ondt i maven. Mulle er med, men deltager ikke i hærværket. Afstraffelsen virker. Bjørn tør ikke andet end at deltage, men plages af dårlig samvittighed, hvilket ses i nogle flashbacks (00:42:15 - 00:43:00), da de er på vej hjem fra Sveriges båden. Flashbacksne får næsten gyseragtige undertoner af de hvinende violiner, som er underlægningsmusik. Bjørn nyder en sommer væk fra Sten, sin dårlige samvittighed og kæresten Kirsten. Han udforsker sin seksualitet sammen med købmandspigen. Sten derimod oplever en ydmygende sommer sammen med sine forældre, som ikke ser ham eller udviser nogen form for omsorg eller kærlighed. Det viser tydeligt, hvorfor Sten er en kold og kynisk person over for Bjørn og Mulle. Det har han lært af sine forældre, som opfører sig sådan over for Sten. Det rammes ind af moren, der siger "du skal få lige hvad du vil have"(00:59:39) efter at hun har afvist den middag, som Sten har lavet til hende, for at få hendes opmærksomhed eller anerkendelse. Hun giver ham overhovedet ikke det han vil have.

04: Point of no return**01:01:12**

Ferien er slut og Sten vender tilbage til Mulle og Bjørn med to nye venner Asger og Folke. Et par seje og hårde typer. De skal, som Sten siger "være de nye medlemmer af hulen, eller hvad vi skal kalde den". Hulen er væk, som samlingspunkt. Enden af broen er nået og de er kommet ind i voksenlivet. Mulle holder fast i barndommen lidt endnu og siger nej til at være med mere. "Han vil kun lege med biler" siger Sten. Bjørn tør ikke sige fra trods sin lyst til at afvise Sten, og det han står for. Det endelige point of no return er til kæledyrsdagen på skolen. Sten lukker Mulles fugl Gokke ud. Mulle bliver vred og konfronterer Sten som spiller uskyldig og vil have Bjørn til at bakke ham op. Bjørn kan nu vælge at fortælle sandheden og støtte Mulle eller lyve for Stens skyld. Han tør endnu engang ikke sige fra, som hans kropssprog tydeligt viser, han har lyst til. Sten maser herefter Gokke bag et skab. Her er et setup til klimaks senere. Mulle løber efter Sten og banker ham godt og grundigt. Et tydeligt signal til Bjørn om, hvad der skal til for at bryde med Sten, Hvis man tør.

05: Konfliktoptræpning**01:08:40**

Bjørn har nu valgt Sten og banden. Men han har mistet Mulle, som ikke vil snakke med ham og Kirsten, som slår op fordi han er blevet så underlig. Banden laver et indbrud, og Folke og Asger smadrer alt i huset, Bjørn opdager at det er Stens fars nye hus. Så det er Stens hævn over faren, der forlod familien. Bjørn får det mere skidt og forsøger at snakke med sin mor, men hun lytter ikke. Sten hævner sig også på sin mor, ved at skrue op for hendes ansigtssol, så hun bliver solskoldet. Afstanden mellem Sten og Bjørn bliver større og større i takt med Bjørn får det mere skidt. Det symboliseres af afstanden med de to til juleafslutningen på skolen (01:21:00 - 01:21:23). Det hele kulminerer, da de skal skaffe sprut til nytår, og købmanden bliver brutalt slået ned. Bjørn stikker af og er helt alene nu.

06: Klimaks**01:29:22**

Sten ringer og presser Bjørn over til nytårsaften. Sten har siddet alene hele aftenen og er ensom. Bjørn har ikke lyst til at være sammen med Sten og siger, at han ikke vil være med i banden mere. Sten ignorerer ham og snakker videre. Bjørn tager Zappa op af akvariet og kværker ham med sin sko. Det er et tydelig symbol på bruddet med den magt Sten har haft over ham. Samtidigt er det også payback/payoff for kværkningen af Gokke, som afsluttede Mulles medlemskab af gruppen. Sten jagter herefter Bjørn ned i fabrikshallen og Bjørn slår til sidst Sten med en skrunøgle. Bjørn forlader Sten blødende, og han ligger nu alene forladt af alle både far, mor og ven.

07: Udtoning**01:35:00**

Bjørn kommer hjem til sin lillebror. Han er lettet og græder lidt inden de sammen ser på fyrværkeriet. Et symbol på at han har valgt at den irriterende lillebror er et bedre selskab end Sten.

Links

Remedieret klip fra Zappa over scenen hvor Mulle æder en skovsnegl

<https://youtu.be/YRYcG2tucsc>